

MINISTERSTVO VNITRA
odbor bezpečnostní politiky
oddělení obecní policie, zbraní
a dopravního inženýrství

Praha 19. prosince 2008
Počet listů: 4

Postup strážníka při zjišťování totožnosti osob mladších 18 let na žádost zaměstnance dopravního podniku (revizor) - e-mailový dotaz

Strážník je oprávněn podle § 12 odst. 2 písmeno e) zákona o obecní policii vyzvat osobu, aby prokázala svoji totožnost i na žádost jiné osoby, jestliže tato osoba má na zjištění totožnosti právní zájem. Podle tohoto ustanovení je strážník oprávněn k prokázání totožnosti vyzvat osobu i na žádost pověřené osoby dopravce (např. revizora) dopravního podniku, pokud se tento cestující neprokáže na její žádost platnou jízdenkou a odmítá sdělit své osobní údaje.

Pro informaci přikládáme dotčená ustanovení zákona č. 111/1994 Sb., o silniční dopravě, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů:

Zákon o silniční dopravě

„§ 18a - Vztahy mezi cestujícím a dopravcem veřejné linkové dopravy

(1) Řidič a průvodčí vozidla veřejné linkové dopravy a jiná osoba pověřená dopravcem veřejné linkové dopravy a vybavená kontrolním odznakem nebo průkazem dopravce (dále jen "pověřená osoba") je oprávněna dávat cestujícím pokyny a příkazy k zajištění jejich bezpečnosti, bezpečnosti a plynulosti dopravy a bezpečnosti ostatních cestujících. Pověřená osoba je oprávněna

- a) vyloučit z přepravy cestujícího, který se na výzvu pověřené osoby neprokáže platným jízdním dokladem a nesplní povinnost zaplatit jízdné a přírážku, vyloučit z přepravy cestujícího nebo uložit cestujícímu zaplatit přírážku, pokud přes upozornění nedodrží přepravní řád, pokyny a příkazy pověřené osoby, znečišťuje vozidlo nebo pokud svým chováním ruší klidnou přepravu cestujících nebo ostatní cestující jinak obtěžuje; vyloučením z přepravy nesmí být ohrožena bezpečnost a zdraví cestujícího,
- b) nepřipustit k přepravě nebo vyloučit z přepravy zavazadlo cestujícího nebo zvíře s ním přepravované, pokud jsou překážkou bezpečné a pohodlné přepravy cestujících nebo ohrožují zdraví cestujících nebo pokud jejich přepravu neumožňují přepravní podmínky, zejména obsaditelnost vozidla,

- c) uložit cestujícímu, který se neprokázal platným jízdním dokladem, zaplatit přírážku nebo vyžadovat od cestujícího, aby se prokázal osobními údaji podle odstavce 2 písm. c).

(2) Cestující je povinen

- a) dodržovat přepravní řád, smluvní přepravní podmínky a tarif,
b) dbát pokynů a příkazů pověřené osoby, které směřují na zajištění bezpečnosti a plynulosti dopravy, jeho bezpečnosti nebo bezpečnosti ostatních cestujících,
c) na výzvu pověřené osoby se prokázat platným jízdním dokladem, neprokáže-li se platným jízdním dokladem, zaplatit jízdné a přírážku, nebo se prokázat osobními údaji potřebnými na vymáhání zaplacení přírážky; osobními údaji jsou jméno, příjmení, datum narození a adresa místa trvalého pobytu, uvedené v osobním dokladu cestujícího vydaném příslušným správním úřadem,
d) na výzvu pověřené osoby ji následovat na vhodné pracoviště veřejné správy ke zjištění totožnosti, anebo na výzvu pověřené osoby setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjistit totožnost cestujícího, a to nesplní-li povinnost uvedenou v písmenu c),
e) na výzvu pověřené osoby zaplatit přírážku za nedodržení přepravního řádu nebo pokynu a příkazu pověřené osoby nebo za znečištění vozidla nebo za rušení klidné přepravy cestujících nebo jiné obtěžování cestujících.

(3) Výši přírážky stanoví dopravce v přepravních podmínkách. Výše přírážky nesmí přesáhnout částku 1000 Kč.

(4) Porušení povinností cestujícího podle odstavce 2, kterým ohrozí pověřenou osobu, je přestupkem podle zvláštního právního předpisu. 11)

§ 18b - Přepravní řád

(1) Podmínky, za nichž se přepravují osoby, jejich zavazadla a věci a zvířata s nimi přepravovaná v silniční dopravě a integrované dopravě, stanoví přepravní řád. V přepravním řádu se uvede zejména

- a) vznik a ukončení přepravní smlouvy mezi dopravcem a cestujícím a způsob prokazování jejího vzniku,
b) náležitosti jízdního dokladu, způsob placení jízdného a posuzování platnosti jízdních dokladů (včetně případů, kdy se na přepravě podílí více dopravců),
c) podmínky, za nichž si lze předem zakoupit místo k sezení,
d) podmínky přepravy dětí, dětských kočárků, cestujících s omezenou schopností pohybu a orientace a vozíků pro invalidy,
e) způsob vrácení jízdného při neprovedení přepravy,
f) rozsah a podmínky přepravy zavazadel, včetně podmínek, za nichž si lze jako zavazadlo vzít nebezpečné věci,
g) podmínky přepravy zvířat,
h) podmínky přepravy autobusových zásilek a tarif.

(2) Přepravní řád stanoví vyhláškou Ministerstvo dopravy. Dopravce může v přepravních podmínkách odlišně od přepravního řádu stanovit podmínky uvedené v odstavci 1 písm. c), f), g) a h).“.

Zákon o drahách:

§ 37 - Převpravní řád

(1) Podmínky, za nichž se přepravují osoby a jejich zavazadla ve veřejné drážní osobní dopravě a věci ve veřejné drážní nákladní dopravě, stanoví přepravní řády.

(2) V přepravním řádu pro přepravu osob a jejich zavazadel ve veřejné drážní osobní dopravě se uvede zejména

- a) vznik, obsah a ukončení přepravní smlouvy, způsob prokazování jejího vzniku, včetně úpravy vztahů mezi dopravcem a cestujícím,
- b) náležitosti jízdního dokladu pro přepravu osob, způsob placení jízdného a posuzování platnosti jízdních dokladů,
- c) náležitosti přepravního dokladu pro přepravu zavazadel, způsob placení přepravného,
- d) právo na obsazení míst k sezení v drážním vozidle a podmínky pro poskytování rezervačních a ubytovacích služeb ve vlacích,
- e) podmínky přepravy dětí, cestujících s omezenou schopností pohybu a orientace,
- f) způsob vracení jízdného a přepravného při neprovedení přepravy osob, jejich zavazadel, včetně živých zvířat,
- g) rozsah a podmínky přepravy ručních zavazadel a cestovních zavazadel a jejich druhy,
- h) podmínky a způsob používání sdělovacích, bezpečnostních a informačních zařízení cestujícími na dráze a v drážních vozidlech,
- i) věci vyloučené z přepravy zavazadel,
- j) zvláštní podmínky pro přepravu zavazadel, kterými jsou nebezpečné věci, snadno zkazitelné věci, živá zvířata, vozíky pro invalidy, dětské kočárky, jízdní kola, osobní automobily,
- k) rozsah nároků cestujícího vůči dopravci z přepravní smlouvy o přepravě osob a z přepravní smlouvy o přepravě zavazadel a způsob jejich uplatňování,
- l) vztah mezi dopravci ve veřejné drážní dopravě při plnění jedné přepravní smlouvy.

...

(4) Průvodčí drážního vozidla, osoba, která řídí drážní vozidlo, nebo jiná osoba ve veřejné drážní osobní dopravě pověřená dopravcem a vybavená kontrolním odznakem nebo průkazem dopravce (dále jen "pověřená osoba") je oprávněna dávat cestujícím pokyny a příkazy k zajištění jejich bezpečnosti, bezpečnosti ostatních cestujících a bezpečnosti a plynulosti dopravy. Pověřená osoba je oprávněna

- a) vyloučit z přepravy cestujícího, který se na výzvu pověřené osoby neprokáže platným jízdním dokladem a nesplní povinnost zaplatit jízdné a přírážku,
- b) vyloučit z přepravy cestujícího nebo uložit cestujícímu zaplacení přírážky, pokud přes upozornění nedodrží přepravní řád, pokyny a příkazy pověřené osoby, znečišťuje drážní vozidlo nebo pokud svým chováním ruší klidnou přepravu cestujících nebo ostatní cestující jinak obtěžuje; vyloučením z přepravy nesmí být ohrožena bezpečnost a zdraví cestujícího,
- c) nepřipustit k přepravě nebo vyloučit z přepravy zavazadlo cestujícího nebo zvíře s ním přepravované, pokud jsou překážkou bezpečné přepravy cestujících nebo ohrožují zdraví cestujících nebo pokud jejich přepravu neumožňují přepravní podmínky,
- d) uložit cestujícímu, který se neprokázal platným jízdním dokladem, zaplacení jízdného a přírážky k jízdnému nebo vyžadovat od cestujícího osobní údaje potřebné k vymáhání jízdného a přírážky k jízdnému, pokud cestující nezplatí na místě; osobními údaji jsou jméno, příjmení, rodné číslo nebo datum narození a

adresa místa trvalého pobytu, 6h) uvedené v osobním dokladu cestujícího vydaném příslušným správním úřadem.

(5) Cestující je povinen při nástupu do drážního vozidla, pobytu v něm a při výstupu z drážního vozidla chovat se tak, aby neohrozil svou bezpečnost, bezpečnost jiných osob, bezpečnost a plynulost drážní dopravy, a dbát přiměřené opatrnosti dané povahou drážní dopravy. Cestující je dále povinen

- a) dbát pokynů a příkazů pověřené osoby, které směřují k zajištění bezpečnosti a plynulosti drážní dopravy, jeho bezpečnosti nebo bezpečnosti ostatních cestujících,
- b) na výzvu pověřené osoby se prokázat platným jízdním dokladem; neprokáže-li se platným jízdním dokladem z příčin na své straně, zaplatit jízdné z nástupní do cílové stanice nebo, nelze-li bezpečně zjistit stanici, kde cestující nastoupil, z výchozí stanice vlaku a přírážku k jízdnému nebo se prokázat osobními údaji potřebnými na vymáhání zaplacení jízdného a přírážky k jízdnému, pokud cestující nezaplatí na místě.
- c) na výzvu pověřené osoby zaplatit přírážku za nedodržování přepravního řádu.
- d) na výzvu pověřené osoby ji následovat na vhodné pracoviště veřejné správy ke zjištění totožnosti, anebo na výzvu pověřené osoby setrvat na vhodném místě do příchodu osoby oprávněné zjistit totožnost cestujícího, a to nesplní-li povinnosti uvedené v písmenu b).

(6) Výši přírážky stanoví dopravce v přepravních podmínkách. Výše přírážky nesmí přesáhnout částku 1 000 Kč. Přírážka za porušení podmínek stanovených přepravním řádem činí nejvýše 1 000 Kč.

(7) Vláda vydá nařízením přepravní řád pro veřejnou nákladní drážní dopravu. Ministerstvo dopravy vydá vyhláškou přepravní řád pro veřejnou drážní osobní dopravu. Podrobnosti přepravních podmínek mohou být stanoveny ve smluvních přepravních podmínkách.

(8) Porušení povinnosti cestujícího podle odstavce 5, kterým ohrozí pověřenou osobu, je přestupkem podle zvláštního právního předpisu.“.

Závěr:

V tomto případě je možno konstatovat, že revizor dostatečně prokazuje právní zájem na zjištění totožnosti takového cestujícího, neboť nezaplacením jízdného dochází na straně cestujícího k porušení smluvních přepravních podmínek na straně cestujícího a ke vzniku škody na straně dopravce.

Strážník, s odkazem na specialitu výše citovaných ustanovení právních norem, zmíněné nezaplacení jízdného neprojednává v blokovém řízení ani neoznamuje podezření ze spáchání přestupku podle § 10 zákona o obecní policii správnímu orgánu. Proto v daném případě postupuje pouze podle § 12 odst. 1 písm. e) a odst. 4, případně podle § 13, event. podle dalších navazujících ustanovení cit. zák. (např. § 18 ad.).

Ustanovení § 11 se na daný případ nepoužije. Proto ani není třeba řešit přítomnost zákonného zástupce při sepsání zápisu o podání vysvětlení, který má být sepsán s osobou mladší 15 let.

Mgr. Milena Bačkovská
vedoucí oddělení